

SECTION: EDUCATIONAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI O WYCHOWANIU.

How to cite: Khrenova, V., Kozik, V., & Selsky, R. (2024). Individualization and personalization of the educational process in art education with the help of augmented reality: challenges and prospects. *Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024*. (pp. 36-40). Futurity Research Publishing. <https://futura-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2/>

Individualization and personalization of the educational process in art education with the help of augmented reality: challenges and prospects

Індивідуалізація та персоналізація навчального процесу у мистецькій освіті за допомогою доповненої реальності: виклики та перспективи

Хренова Вікторія Валеріївна¹, Козік Вадим Вікторович², Сельський Роман Миколайович³

¹кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва, гуманітарно-педагогічного факультету, Хмельницького національного університету м. Хмельницький, Україна, viktoriyakhrenova@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8384-7554>

²старший викладач кафедри дизайну та інжинірингу Державного торговельно-економічного університету, м. Київ, Україна, wadimkozik@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8768-741X>

³магістр, викладач, фахового коледжу мистецтв та дизайну Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0008-7948-7398> 22, roman.selskiy@gmail.com

Accepted: January 6, 2023 | **Published:** January 19, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The article presents an overview of approaches to learning in the psychological and pedagogical context, namely personalization and individualization. The first attempts to research personalized approaches, their features and differences are presented. Students are motivated to study

a specific discipline, form and develop the ability to work independently. New methods and models of teaching, adapted to independent learning, represent a specific structure of teaching. Based on the research, the framework of personalized approaches is presented. Technologies contribute to the personalized learning of students, simplify the process of evaluating the results of their independent learning, automate the learning process and provide feedback.

Keywords: individualization, personalization, challenges and prospects, art education, augmented reality.

Вступ

Сьогодні швидкий обмін великими обсягами інформації кардинально змінює як освітній процес, так і ролі його учасників – студентів та викладачів. Рушійною силою цих змін є стрімкий розвиток цифрових технологій. Цифрові технології характеризуються тим, що доступ до інформації можна отримати з власного пристрою за лічені секунди і без особливих зусиль, а також умовами для доступу до великих обсягів даних з будь-якого місця і в будь-який час. Це спонукає викладачів обирати нові методи та технології навчання, зокрема інноваційні, коли формат лекції вже не є прийнятним. Студенти вступають до університету на навчання з метою практичного здобуття знань, умінь і навичок та набуття здатності застосовувати їх в обраній професійній діяльності. Відповідно до Закону України "Про вищу освіту", основними завданнями вищої освіти є "забезпечення здобуття здобувачами вищої освіти відповідного ступеня за обраною спеціальністю" та "забезпечення органічної гармонії освітнього процесу".

Для того, щоб підготувати кваліфікованих фахівців, навчальний процес має бути інноваційним, цікавим, захоплюючим та особистісним. Цей процес повинен включати сприяння самонавчанню та розвитку особистої та професійної кваліфікації впродовж усього життя. Вибір методів і прийомів навчання, які викладачі використовують у своїй освітній діяльності, має значний вплив на професійну підготовку та компетенції персоналу. Одним із них є "персоналізоване навчання", яке систематично створює ситуації вибору для студентів, і саме цьому підходу присвячена дана стаття. У світлі вище зазначеного, доцільно розкрити питання персоналізації в контексті демонстрації сутності поняття "персоналізоване навчання" на прикладах з індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти з використанням цифрових технологій.

Результати дослідження

Багато дослідників вивчали індивідуалізацію та персоналізацію навчального процесу у мистецькій освіті за допомогою доповненої реальності, їх виклики та перспективи. Наприклад, Osadcha, Osadchiy, Spirin, Kruglyk (2021) проаналізували інструменти та матеріали для підтримки персоналізації та індивідуалізації навчання в системі дистанційної освіти Moodle. Lokareva, Vazhmina (2021) представили огляд підходів до навчання в психолого-педагогічному контексті, а саме персоналізації, індивідуалізації та диференціації. Обговорюється зміст визначень, близьких до поняття персоналізації. Alekseeva (2021) розкриває проблему індивідуалізації навчання в

загальноосвітніх навчальних закладах. Korshun (2018) обговорює основні аспекти використання сучасних технологічних можливостей для персоналізації навчання на онлайн-платформах з метою набуття нових знань та навичок. Запропонував методи персоналізації навчання студентів на рівні окремих завдань, тематичних блоків та цілих курсів, незалежно від їх віку. Osadcha, Osadchiy, Kruglyk (2020) розглядають такі актуальні питання, як потенційне використання ІКТ під час епідемії та роль інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі в Україні на карантині. Osadchiy, Krasheninnik (2020) провели аналіз наукових матеріалів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у персоналізованому навчанні та освітніх процесах. Forostyuk (2018) розглядає поняття мотивації, визначає внутрішні та зовнішні елементи мотивації та на основі аналізу анкет визначаються, які з цих елементів відіграють важливу роль у процесі вивчення іноземної мови студентами у вищих навчальних закладах. Lavrysh (2020) висвітлює сукупність концептуальних ідей, що розкривають природу педагогічних явищ, пов'язаних з індивідуалізацією навчання іноземних мов засобами цифрових освітніх технологій. Shvets (2022) проаналізував поняття "персоналізоване навчання" крізь призму персоналізації. Обґрунтовує твердження, що освітня траєкторія особистості може бути реалізована через освітні програми особистісного розвитку як більш загальне і широке поняття, яке може включати один або кілька особистих планів особистісного розвитку.

Наразі не існує загальноприйнятого визначення поняття "персоналізоване навчання". В Україні поняття персоналізації з'явилося в освітніх документах не так давно. Персоналізація означає "здатність створювати навчальне середовище, в якому студенти можуть досягати власних цілей, обирати власний темп і методи навчання" (Lavrysh, 2020). У науковій літературі персоналізоване навчання сприймається як підхід, метод, модель або концепція. Таке навчання – це спільна діяльність між викладачем і студентом, яка враховує особистість студента, його слабкі та сильні сторони, здібності та навички, інтереси. Під час такої співпраці студент не лише здобуває знання та навички в певній галузі навчання, а й розвиває всі сфери своєї особистості, формує навички самостійної роботи, ставить і досягає життєвих цілей. Більшість науковців розглядають поняття "індивідуалізація" та "індивідуалізоване навчання" разом з поняттям "індивідуальний підхід". На їхню думку, "індивідуалізація – це система засобів і прийомів будь-якого характеру, створених для забезпечення застосування індивідуального підходу до навчання, а індивідуалізоване навчання – це навчання, що ґрунтується на відповідних принципах індивідуалізації". Важливою складовою цього процесу навчання є особистісні характеристики здобувача освіти, які важливо враховувати при розробці освітнього процесу, оскільки вони впливають на успішність. Відмінності індивідуалізації та персоналізації:

Індивідуалізація (Korshun, 2018):

- 1) Однакові цілі для всіх здобувачів освіти.
- 2) Використання низки педагогічних підходів для досягнення ключових компетентностей здобувачів освіти.
- 3) Навчальна програма визначається педагогом.

- 4) Фокус на когнітивних аспектах особистості здобувача освіти.
- 5) Зосередження на формальних та неформальних знаннях і компетентностях.
- 6) Самонавчання як додаткова навичка.
- 7) Педагоги відіграють ключову роль.

Персоналізація (Shvets, 2022):

- 1) Цілі, відповідні для кожного здобувача освіти.
- 2) Використовує низку педагогічних підходів для розвитку потенціалу здобувачів освіти.
- 3) Активно залучає самих здобувачів освіти до процесу розробки навчальної програми.
- 4) Зосереджується на всіх аспектах особистості здобувача освіти, а не лише на когнітивних аспектах (наприклад, емоційному, соціальному, життєвому досвіді).
- 5) Зосереджується на знаннях, компетенціях, життєвих і трудових навичках, а також на самостійному навчанні як базовій навичці.
- 6) Ключові ролі тьютора.

Висновки

Отже, персоналізація та індивідуалізація навчання є необхідними якостями для забезпечення якості системи вищої освіти. Для підтримки індивідуалізації навчання за допомогою модулів можна використовувати різні конфігурації окремих модулів, елементів і ресурсів. Зокрема, створення контенту розділів у вигляді модульних структур, створення різнорівневих тестів, використання інструментів створення портфоліо, інструментів створення траєкторій навчання шляхом накладання необхідних обмежень на елементи курсу, моніторинг рівнів оцінювання, багатокритеріальне оцінювання, багатоваріантне представлення навчальної інформації, міні-групи, використання рольових систем та реалізація багатоваріантного представлення навчальної інформації.

Література

- Alekseeva, S. V. (2021). Individualization of learning in institutions of general education as a pedagogical problem. Scientific Collection "InterConf", (42), 290-296. https://lib.iitta.gov.ua/724261/1/Стаття_Алексеєва%20Microsoft%20Word.pdf
- Forostyuk, I. (2018). Increasing the motivation of young people to study foreign languages in institutions of higher education. Youth and the market, 7(162), 36-40. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.140374>
- Korshun, T. S. (2018). Possibilities of individualization on online platforms. Pedagogical Sciences, 2 (16), 301-306. <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2018/2/46.pdf>
- Lavrysh, Yu. E. (2020). Individualization of foreign language learning for future engineers: conceptual foundations. Educational horizons, 1 (50), 164-167. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/8547>

- Lavrysh, Yu. E. Individualization of foreign language learning for engineering students in the conditions of a digital society: didactic aspect: monograph. Kyiv: "Center for Educational Literature", 2020. 352 p.
- Lokareva, G. V., Bazhmina, E. A. (2021). Personalization in education: management of students' own learning trajectory by means of digital technologies. *Information technologies and teaching aids*, 6, 187-207. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/4103/1954>
- Osadcha, K. P., Osadchiy, V. V., Kruglyk, V. S. (2020). The role of information and communication technologies during epidemics: an attempt at analysis. *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology*, 8 (1), 62-82. <https://doi.org/10.32919/uesit.2020.01.06>
- Osadcha, K., Osadchiy, V., Spirin, O., Kruglyk, V. (2021). Implementation of individualization and personalization of training by means of Moodle. *Youth and the market*, 1 (187), 38-43. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/228274>
- Osadchiy, V. V., Krasheninnik, I. V. (2020). LMS Moodle as a tool for personalization of professional training of future specialists. *Information technologies in education, science and technology*, 169-170. <http://surl.li/pafvo>
- Shvets, T. E. (2022). Analysis of the concepts of "tutor" and "tutoring" in the domestic and foreign educational and scientific space. *Academic studies*, (2), 56-65. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.9>